

Vogeljargon voor de buitenstaander

Ongeloof en onbegrip. Een blik alsof er aan ons verstand wordt getwijfeld. Het ontbreekt nog maar dat we in een dwangbuis worden afgevoerd! Mijn medevogelaars en ik staan dan ook regelmatig met de handen in het (bij mij vrij dunne) haar: hoe leg je een passant uit dat je wind en regen trotseert om een bijna onvindbaar 'klein pestvogeltje' - nee, geen pestvogel! - terug te vinden? Of dat die bleke 'merel' op dat paaltje echt 'klapekster' heet. "Ik geloof er geen KLAP van!" zegt een wandelaar en hij kijkt achterdochtig of we hem niet stiekem uitlachen: hij trapt er heus niet in!

Carel de Vink

Zo heeft iedere hobbyist zijn eigenaardigheden. Een goede kennis van me weet alles van auto's: merken, types, technische snufjes, motorisch vermogen, bouwjaar en energieverbruik. Ik weet toch zeker wel uit mijn hoofd hoeveel mijn 6-jarige karretje gelopen heeft? En welk type motor erin zit? Nee. Dat weet ik niet. Hem moet ik niet vermoeien met het verschil tussen een huismus en heggenmus. Laat staan een gier- en boerenzwaluw! Dus dat probeer ik maar niet eens, maar lastiger ligt dat als ik een wandelaar of fietser ontmoet, die zonder de ballast van al te veel kennis van de natuur geniet. "Er zwemmen rare eenden in de Vestinggracht. Weet u misschien hoe die heten?" We bladeren in mijn vogelgids.

Fuut

Foto: Roelof Molenaar

"Fuut?" Ja, dat zou zomaar kunnen; ze hebben een soort kuifje. Of toch niet? We komen bij de kuifeend. Daar begint het gekibbel: manlief weet zeker dat het bedoelde diertje sprekend op een kuifeend lijkt, maar zijn echtgenote neigt meer naar de fuut. Of wacht eens, hoe heet dat beestje: "Nonnetje? Zo heet-ie vast niet echt, hè?"

Ik probeer niet te zuchten. Vogelnamen zijn aan outsiders ook eigenlijk niet uit te leggen.

Tijdens een van de excursies van de Vogelwerkgroep kom ik terecht in de auto bij een tweetal beginnende vogelaars en een meegelokte collega. Zo eentje die logische vragen durft te stellen: "Waarom een *blauwe kiekendief*? Die vogel is toch gewoon bruin met een witte rugvlek?" De twee metgezellen beginnen een betoog over de blauwe mannetjes.

Blauwe reiger

Foto: Conny Leijdekker

"Kijk, zie je daar die blauwe reiger? Zo'n kleur!" De introducé kijkt wanhopig rond: die grijze reiger zullen ze vast niet bedoelen. Maar waar zit dan ergens een blauw beest? De verdere tocht probeer ik de stroom van niet-overtuigende informatie om te buigen naar interesse voor wat we al rijdend zien. De neodeskundigen putten zich uit in het etaleren van hun pas verworven kennis. De hele vogelgids wordt doorgewerkt.

"Nee, de rosse grutto is niet roze, maar rossig."

"De zwartkopmeeuw heeft alleen in prachtkleed (die term wordt niet uitgelegd) een zwarte kop. Er bestaat trouwens ook een

zwartkopje, waarvan het vrouwtje en de jongen een bruin petje hebben..." "Kijk, bij de roodmus is alleen het mannetje rood."

"De goudvink..." Ik probeer er maar niet meer tussen te komen. We bereiken het doel van onze lange autorit. De twee 'kenners' stellen met de nodige onge oefendheid hun gloednieuwe telescopen op. Hun slachtoffer ontsnapt en maakt verderop een praatje. Wat valt er zoal te zien vanaf de Brouwersdam? "Nou, je boft: daar zwemt pal voor ons een kuifduiker. Nee, die heeft nu geen kuif in winterkleed en die daar is een roodkeelduiker. Waarom die zo heet? Je bent zeker nieuw?"

Is het nodig om ons jargon toegankelijker te maken? Zo ja, dan heeft dat vergaande consequenties. Dan moeten we extra namen bedenken voor onze vogels! Laten we bijvoorbeeld afspreken dat een goudplevier in

de winter 'beige plevier' heet. En een jonge roze spreeuw een 'bleke spreeuw'. Een parelduiker in winterkleed een 'witdijduiker' en een na-zomerse geoorde fuut 'roetwangfuut'. Wat dacht u ervan om al die blauwe vogels (behalve de blauwstaart en blauwborst) om te dopen in 'grijs'? En de grauwe soorten 'bruin'? Er is immers niets grauw aan een grauwe franjepoot of grauwe klauwier? Misschien moeten we ook iets minder discrimineren: wat voor kraag draagt het wijfje van de gekraagde roodstaart? Hoeveel blauw zie je bij de vrouwelijke blauwe rotslijster? Is kuifduiker m/v een optie? * Mag de zwartkop dan 'petjesdrager' heten? Dat zou alvast een hoop onbegrip en argwaan schelen!

O ja, wat doen we met de klapenster? Wie heeft er een goed voorstel?

(Mocht iemand zich denken te herkennen in het bovenstaande verhaal, dan is dat natuurlijk een vergissing)

*Ons blad wordt dan natuurlijk omgedoopt naar Het Korhoen... Met je tijd meegaan, heet dat!